

راههای کاهش مشکلات تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه

لیدا اکابیا

کارشناس ارشد تعلیم و تربیت تطبیقی و بین الملل دانشگاه علامه طباطبائی
مدرس آموزش خانواده
مسئول کمیسیون نقد و بررسی طرح‌ها و برنامه‌ها در دفتر وزارت

یکی از دوره‌های حساس، مهم و مؤثر در زندگی فردی و اجتماعی دوره متوسطه است. این دوره به سبب ماهیت زیستی، اجتماعی و روانی دانش آموزان آن، در مقایسه با سایر دوره‌های تحصیلی، متمایزات و مشخصات کانی دارد و دارای طیف وسیعی است که با بخشی از قلمرو کودکی مرتبط می‌شود و در انتخاب طیف به‌دنبال جوانی، پهلومی‌زند. در این دوره معمولاً نوجوانانی در سن ۱۲ تا ۱۸ سالگی تحصیل می‌کنند. این دوره را دوره انتقالی میان کودکی و جوانی می‌دانند. بنابراین این یک دوره میانی یا وسط است که به واسطه بسیاری از فسادهای جسمانی و روانی و مشکلات سازگاری، ویژگی‌های خاصی به نوجوان می‌بخشد. در این دوره قسمت اعظم استعدادها و اختصای نوجوان بروز می‌کند و با پایان یافتن رشد هوش، قدرت یادگیری آنان به حد اعلای خود می‌رسد و کنجکاویشان جهت معینی می‌یابد. مسائل جدی زندگی نظیر انتخاب شغل، انتخاب رشته، انتخاب همسر و اداره خانواده ذهن آنان را به خود مشغول می‌دارد و به هر حله ارزش‌های اجتماعی، اقتصادی و معنوی می‌رسند. از این رو، دوره متوسطه در نظام آموزش و پرورش کشورها اهمیت داشته و ساختار و برنامه‌های آن دستخوش تغییر بیشتری شده است. در این مقاله کوتاه بر آیین تارهای کاهش مشکلات، تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه را به‌جمال بیان کنیم.

از موسسات علمی آموزشی، صنعتی، کشاورزی و خدماتی و...

۱۶- برقراری ارتباط بیشتر بین خانواده‌ها و مدرسه‌ها و برقراری هماهنگی بین انتظارات اولیای مدرسه و خانه از دانش آموزان.

۱۷- ایجاد و توسعه کتابخانه و گسترش فرهنگ کتابخوانی و مطالعه و افزایش معلومات عمومی و تخصصی دانش آموزان.

۱۸- بررسی و تحلیل نمره‌های درسی دانش آموزان در هر ثلث یا نیمسال توسط دبیران، خانواده و به ویژه مشاوران و رسیدگی سریع به مشکل تحصیل دانش آموز.

۱۹- برقراری ارتباط مؤثر با دانش آموزان در مدرسه توسط مدیر، معاون، دبیر و مشاور و استفاده از خدمات راهنمایی و مشاوره در مدرسه.

۲۰- ارجاع دانش آموزان به مراکز تخصصی به منظور کمک به آنان در کاهش مشکلات مختلف به ویژه مشکلات تحصیلی.

منبع:

اردبیلی، یوسف، اصول و فنون راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش، ۱۳۷۲.
حسینی، سید مهدی، اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۳۷۴.
شکوهی، غلامحسین، تعلیم و تربیت و مراحل آن، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۶۷.
شرفی، محمدرضا، دنیای جوان، تهران: وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۶۸.
شفیع آبادی، عبدالله، مشاوره شغلی و حرفه‌ای و نظریه‌های انتخاب شغل، ۱۳۶۷.

۸- تشویق دبیران به استفاده از روش فعال در امر تدریس و درس توأم با مثال و وسیله.

۹- آشنا ساختن دبیران با اصول و روش‌های سنجش و اندازه‌گیری و بهره‌گیری از آزمون‌های مختلف برای شناخت دانش آموزان و انجام ارزشیابی‌های مستمر.

۱۰- برگزاری مسابقات مختلف علمی، هنری و ورزشی در مدارس و در سطح استان و کشور.

دوره انتقالی میان کودکی و جوانی است که به واسطه بسیاری از فسادهای جسمانی و روانی و مشکلات سازگاری، ویژگی‌های خاصی به نوجوان می‌بخشد

۱۱- بررسی تکالیف دانش آموزان و راهنمایی آنان در هر زمینه توسط دبیران.

۱۲- انتخاب مدیران و دبیران شایسته و آگاه به اصول تعلیم و تربیت و روش‌های مختلف تدریس.

۱۳- استفاده از روش‌های تشویق و تنبیه مجاز فرایند تعلیم و تربیت.

۱۴- تشکیل کلاس‌های جبرانی و تقویتی در صورت لزوم.

۱۵- فراهم کردن زمینه بازدید دانش آموزان

با توجه به اینکه عوامل مؤثر ایجاد مشکلات تحصیلی متعدد است، راه‌های کاهش آنها نیز گوناگون بوده. در این امر، خود دانش آموزان، فضای مدرسه و مدیریت و انضباط آن، شخصیت معلمان و روش‌های تدریس آنها، مهارت‌های مشاوران و نحوه ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره، سطح فرهنگ خانواده و کیفیت ارتباط اولیای دانش آموزان با مدرسه، سهم قابل توجهی دارند.

بر اساس نتایج حاصله از پژوهش‌های انجام گرفته در این زمینه و اظهار نظر صاحب نظران، توجه به موارد زیر در کاهش مشکلات تحصیلی دانش آموزان مؤثر است:

۱- تاکید بر داشتن برنامه درسی نظام یافته روزانه و هفتگی توسط دانش آموزان و راهنمایی آنان در تهیه و تنظیم یک برنامه مناسب.

۲- یاد دادن روش صحیح و مؤثر مطالعه و طرز یادگیری دروس مختلف دوره متوسطه.

۳- تاکید بر پرسش درس از دانش آموزان در کلاس‌های درس و فعال کردن آنان توسط دبیران.

۴- ایجاد انگیزه در امر تحصیل و یادگیری و تقویت اعتماد به نفس دانش آموزان.

۵- تقویت پیشینه و پایه تحصیلی دانش آموزان از طریق انجام تمرین‌های لازم.

۶- آشنا کردن دانش آموزان با تواناییها، قابلیت‌ها و محدودیت‌های خود.

۷- کمک به دانش آموز در رعایت بهداشت جسم و روان.